

Neerlands bloed?

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (2003). Neerlands bloed? In *Vijfentwintig Nederlanders: bewerkte adviezen en casus over de toepassing van de Nederlandse nationaliteitswetgeving* (pp. 21-31). Reed business/ Elsevier.

Document status and date:

Published: 01/01/2003

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Casus¹

Tijdens een rugzakvakantie door Verwegisthan ontdekt u tot uw verbazing dat daar een plaatsje 'Holland' ligt. Door nieuwsgierigheid gedreven besluit u dat plaatsje te bezoeken. Het desbetreffende stadje blijkt in de 19de eeuw door uit Nederland stammende immigranten te zijn gesticht. Enkele bewoners blijken zelfs nog rudimentair Nederlands te kunnen spreken. Terwijl u enkele dagen in 'Holland' doorbrengt, leert u daar een negentienjarige jongen Willem de Wael kennen. Willem vertelt u dat hij in mannelijke lijn rechtstreeks van Nederlandse afstamming is. Hij vraagt zich af of hij wellicht nog de Nederlandse nationaliteit bezit of ten minste als persoon van Nederlandse bloede deze nationaliteit op eenvoudige wijze zou kunnen verkrijgen. Het Nederlanderschap lijkt hem aantrekkelijk, daar hij vreest dat zijn land Verwegisthan in de toekomst politiek wel eens minder stabiel zou kunnen zijn. Bovendien heeft hij van de voortreffelijke reputatie van de Nederlandse universiteiten gehoord. U belooft hem te zullen nagaan hoe het met zijn rechten op het Nederlanderschap zit. De volgende gegevens noteert u alvast op een papiertje.

Willems betovergrootvader in mannelijke lijn, Jan de Wael, kwam op dertigjarige leeftijd tezamen met zijn vrouw in 1880 op het schip 'Herfstaster' vanuit Nederland aan in Verwegisthan. Hij opende in de hoofdstad van Verwegisthan een handelshuis, dat zich bezighield met im- en export van goederen naar en vanuit Nederland. Deze activiteit hield hij vol tot zijn dood in 1920; hij verwierf nooit de nationaliteit van Verwegisthan. Jan de Wael

---

1. Bewerking van Rechtsvraag (247) nationaliteitsrecht in *Ars Aequi* 1996, pp. 202-207. De casus is geconstrueerd, maar bevat elementen die aan werkelijke gevallen zijn ontleend.

had zeven kinderen, waaronder een zoon Johannes, die in 1882 in Verwegisthan werd geboren. Deze verwierf door geboorte op het grondgebied van Verwegisthan de Verwegisthaanse nationaliteit. Johannes de Wael huwde een Verwegisthaanse vrouw en had onder meer een in 1914 geboren zoon, Hans de Wael. Johannes de Wael verhuisde naar het plaatsje 'Holland' waar hij een landbouwbedrijf kocht, dat nog steeds in eigendom van de familie is; hij stierf in 1932. Zijn zoon Hans de Wael huwde in 1945 de Franse Isabelle Lebeau. Hans leeft nog en is thans landbouwer in ruste. Zijn zoon Wim, vader van de Willem die u met deze casus confronteert, werd in 1949 geboren. Hij werd ook landbouwer. In 1970 huwde Wim Lebeau met de Duitse Liselotte Pfaltz. Als hun zoon werd in 1976 Willem de Wael geboren.

I Inleidende opmerkingen

Bij de oplossing van nationaliteitsrechtelijke casus moet een aantal uitgangspunten zorgvuldig in het oog worden gehouden:

a Het beginsel van de nationale autonomie bij de regeling van de verwervings- en verliesgronden van de nationaliteit: elk land beslist in principe autonoom welke personen zijn onderdanen zijn. Een gevolg van dit uitgangspunt is dat bepaalde personen door meerdere staten als onderdaan kunnen worden aangewezen of juist door geen enkele staat de nationaliteit krijgen toegekend. Met andere woorden, sommige personen kunnen twee of meerdere nationaliteiten bezitten (zij worden dan vaak als bi- of polypatriden getypeerd), terwijl andere personen staatloos kunnen zijn (zij zijn dan apatride). Het beginsel van de nationale autonomie staat reeds in artikelen 1 en 2 van het Verdrag nopens zekere vragen betreffende wetsconflicten inzake nationaliteiten ('s-Gravenhage, 12 april 1930):

Article 1

It is for each State to determine under its own law who are its nationals. This law shall be recognised by other States in so far as it is consistent with international conventions, international custom, and the principles of law generally recognised with regard to nationality.

Article 2

Any question as to whether a person possesses the nationality of a particular State shall be determined in accordance with the law of that State.¹

In diverse andere documenten is de inhoud van deze artikelen sindsdien herhaald. Gewezen zij onder meer op artikel 3 Europees Verdrag inzake Nationaliteit van 1997.

b Het tweede uitgangspunt wordt duidelijk verwoord door artikel 17-2 van de Franse Code civil:

L'acquisition et la perte de la nationalité française sont régies par la loi en vigueur au temps de l'acte ou du fait auquel la loi attache ces effets.

De vraag of de nationaliteit door een bepaalde handeling of feit is verworven of verloren, moet worden beantwoord aan de hand van de wettelijke regels die gelden ten tijde van het verrichten van de desbetreffende handeling of het zich voordoen van het desbetreffende feit. Deze regel kan echter door regels van overgangsrecht worden doorbroken. In de Nederlandse nationaliteitswetgeving is dit door artikel 17-2 Code civil uitgedrukte beginsel niet uitdrukkelijk neergelegd, maar dat het desbetreffende beginsel ook voor Nederland geldt blijkt onder meer uit artikel 25 Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna: RWN) van 19 december 1984, Stb. 628 en 629, krachtens welk artikel ook diegenen Nederlanders in de zin van de nieuwe wet zijn, die zulks krachtens de voorheen geldende regelingen waren op het ogenblik van in werking treden van de nieuwe regeling.

Laten we ons nu over de casus buigen. Blijkens de casus kan de in 1976 geboren Willem de Wael slechts Nederlander zijn, indien hij de Nederlandse nationaliteit bij geboorte door afstamming heeft verworven en deze sindsdien niet heeft verloren. Voor de vader, grootvader en overgrootvader gaat precies hetzelfde op. We zullen derhalve de stamboom van Willem nationaliteitsrechtelijk moeten doorlichten, waarbij we dienen te beginnen

1. Artikel 1: Het behoort tot de bevoegdheid van iederen Staat in zijn wetgeving te bepalen, wie zijn onderdanen zijn. Deze wetgeving moet door de andere Staten worden erkend, voor zoover zij in overeenstemming is met de internationale verdragen, de internationale gewoonten en de algemeen erkende rechtsbeginselen ter zake van nationaliteit. Artikel 2: Iedere vraag of een persoon de nationaliteit van een Staat bezit, moet worden beantwoord overeenkomstig de wetgeving van dezen Staat.

bij diegene van zijn voorouders, van wie het Nederlandschap op het moment van diens geboorte onomstotelijk vaststond.

2 Jan de Wael (1850-1920)

Tijdens de geboorte van betovergrootvader Jan de Wael in 1850 waren nog de nationaliteitsrechtelijke bepalingen van het in 1838 in werking getreden Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) van kracht. Ter bepaling van het Nederlandschap voor civielrechtelijke aangelegenheden golden de bepalingen van dit wetboek tot de inwerkingtreding van de Wet op het Nederlander-schap en het ingezetenschap 1892 (hierna: WNI) op 1 juli 1893. Voor de bepaling van het Nederlandschap voor publiekrechtelijke kwesties (bijvoorbeeld kiesrecht) diende sinds 1850 de Wet van 28 juli 1850 (Stb. 44) te worden geraadpleegd. Ook deze Wet van 1850 trad buiten werking door de inwerkingtreding van de WNI op 1 juli 1893. In de periode 1850-1893 golden dus tegelijkertijd twee nationaliteitsregelingen. Deze simultane regelingen werden afgelost door een uniforme regeling van het Nederlandschap. Volgens een Overgangsbepaling behorende bij de WNI 1892 waren – afgezien van een hier niet terzake doende uitzondering – Nederlanders in de zin van de WNI tevens alle personen die óf voordien Nederlander volgens de BW-bepalingen waren óf Nederlander volgens de bepalingen van de Wet van 1850.

Willen we derhalve een antwoord geven op de vraag of Jan de Wael op 1 juli 1893 Nederlander was, dan moeten we nagaan of hij óf krachtens de BW-bepalingen óf krachtens de bepalingen van de Wet van 1850 op 30 juni 1893 het Nederlandschap bezat.

Het BW van 1838 kende niet als hoofdgrond voor de verkrijging van het Nederlandschap de geboorte als kind van een Nederlandse ouder (*ius sanguinis*), maar de verkrijging van de Nederlandse nationaliteit door geboorte in Nederland als kind van in Nederland gevestigde ouders (*ius domicili* gecombineerd met *ius soli*) (artikel 5, sub 1, BW). Door vestiging in het buitenland werd het Nederlandschap verloren, indien betrokkene het kennelijke oogmerk had niet in het Koninkrijk terug te keren, maar bij het hebben van een 'handels-inrigting' in het buitenland werd de wil tot terugkeer naar Nederland niet uitgesloten (artikel 9, sub 3, BW).

Ook krachtens de Wet van 28 juli 1850 werd het Nederlandschap verworven door geboorte als kind van in het Koninkrijk der Nederlanden geves-

tigde ouders (artikel 1, sub 1). Detailverschillen op dit punt tussen de BW-bepalingen en de voorschriften van de wet van 1850 doen in de context van de onderhavige casus niet terzake. Vestiging in het buitenland gedurende vijf jaren zonder het oogmerk naar Nederland terug te keren, was in de wet van 1850 een verliesgrond voor het Nederlandschap (artikel 10, sub 3), tenzij het verblijf in het buitenland verband hield met binnenlandse handelsactiviteiten. Artikel 10 beantwoordt tevens de voorvraag wanneer er sprake is van binnenlandse handelsactiviteiten: die handelsactiviteiten die geschieden in verband met het Koninkrijk, ondanks het verblijf in het buitenland.

Een tweede voorvraag is: wanneer is er sprake van handelsactiviteiten? Het oprichten van een im- en exportbedrijf van goederen naar en vanuit Nederland valt hier zeker onder. In het geval van Jan de Wael kan daarom niet worden aangenomen dat hij het kennelijke oogmerk had om niet terug te keren naar Nederland.

Eerder stelde ik reeds dat krachtens de Overgangsregeling van de in 1893 in werking getreden WNI in beginsel iedereen Nederlander was, die hetzij volgens de BW-bepalingen hetzij krachtens de Wet van 1850 Nederlander was. Daar de conclusie gerechtvaardigd is dat Jan de Wael ondanks zijn vertrek naar het buitenland Nederlander bleef, was deze ook op 1 juli 1893 nog steeds Nederlander. Vervolgens moet worden nagegaan of Jan de Wael zijn Nederlandschap wellicht onder de gelding van de WNI heeft verloren.

Artikel 7, sub 5, WNI 1892 bepaalde in de oorspronkelijke redactie van 1892 dat het Nederlandschap werd verloren door degenen die:

behalve ter zake van 's lands dienst, woonplaats hebben buiten het Rijk en zijne koloniën of bezittingen in andere werelddelen gedurende tien achtereenvolgende jaren, (...)

Wél konden deze personen een verlengingsverklaring afleggen. De onderhavige verliesbepaling had niet slechts betrekking op personen die buiten Nederland waren geboren, doch ook op personen die in Nederland het levenslicht aanschouwden. Ook zij moesten dus eenmaal per tien jaar een verlengingsverklaring afleggen, wilden ze hun nationaliteitsrechtelijke band met Nederland niet verliezen. Deze regeling was vermoedelijk voor Jan de Wael en heel veel anderen noodlottig. In 1910 werd de redactie van artikel

7, sub 5, WNI dusdanig gewijzigd dat de onderhavige verliesgrond uitsluitend gold voor in het buitenland geboren personen.

Een overgangsbepaling in de vermelde wet van 15 juli 1910 luidde:

Zij, die in het Rijk of zijn koloniën in andere werelddeelen geboren, het Nederlandschap hebben verloren krachtens het voorschrift van artikel 7, 5e der wet van 12 december 1892 (Stb. 268) zoals het ongewijzigd luidde bekwamen hun Nederlandschap terug op de dag van inwerking treding dezer wet, tenzij zij op dat tijdstip tot een ander land behoren.

Het eventuele verlies van het Nederlandschap door Jan de Wael op grond van de oorspronkelijke redactie van artikel 7, sub 5 trad in werking op 1 juli 1903, dat wil zeggen tien jaar na de inwerkingtreding van de WNI. In 1910 verwierf hij de Nederlandse nationaliteit echter weer terug.

Deze latere gebeurtenissen met betrekking tot het Nederlandschap van Jan de Wael zijn voor ons echter in casu nauwelijks relevant, want zelfs al zou Jan de Wael zijn Nederlandschap na 1893 hebben verloren, dan zou zulks volgens de destijds geldende regels geen consequenties hebben gehad voor het Nederlandschap van zijn kinderen die al waren geboren voor het ogenblik van verlies.

3 Johannes de Wael (1882-1932)

Het BW van 1838 kende in artikel 5, sub 2 een zuivere *ius sanguinis*-bepaling: een kind van Nederlandse ouders was Nederlander, ook al was het buiten Nederland geboren. Zoon Johannes, geboren in 1882, verwierf daarvoor de Nederlandse nationaliteit.

Deze kon hij verliezen door naturalisatie in het buitenland (artikel 9, sub 1, BW). Johannes had echter automatisch de nationaliteit van Verwegisthan verkregen op grond van het *ius soli*-beginsel van deze staat. Dit leidde ertoe dat Johannes een dubbele nationaliteit verkreeg. Ook zijn Verwegistaanse vrouw werd door haar huwelijk bipatride, overigens niet meer krachtens de BW-bepalingen, want die golden niet meer ten tijde van de huwelijkssluiting, maar op grond van artikel 5 WNI in de redactie van 1892.

Ook het publiekrechtelijke Nederlandschap van de Wet van 1850 kon blijkens artikel 1, sub 4 *iure sanguinis* worden verworven.

Met de invoering van de Wet op het Nederlanderschap en ingezetenschap van 1892, werd ook voor Johannes de verliesbepaling van artikel 7, sub 5, WNI van belang: het Nederlanderschap zou verloren gaan door gedurende tien achtereenvolgende jaren woonplaats buiten het Koninkrijk te hebben, tenzij hij telkens om de tien jaar aan de bevoegde instanties mee zou delen dat hij het Nederlanderschap wenste te behouden. Volgens de overgangsbepalingen bij de Wet op het Nederlanderschap en ingezetenschap van 1892 begon de termijn van tien jaar in beginsel te lopen op het tijdstip van de invoering van de wet, dat wil zeggen op 1 juli 1893. Op dat moment was Johannes slechts elf jaar. Voor hem ging de tienjarige termijn daarom pas lopen op de dag van zijn meerderjarigheid in de zin van de Nederlandse wet (artikel 7, sub 5 *in fine*).

Het jaar van zijn meerderjarigheid vormt wederom een voorvraag. Op 1 juli 1893 was de meerderjarigheidsgrens nog op 23 jaar gesteld. Gezien zijn geboorte in 1882, zou de meerderjarigheid van Johannes dus ingaan in 1905. Zijn Nederlanderschap zou hij vervolgens tien jaar later verliezen, te weten in 1915. In 1901 echter werd de meerderjarigheidsgrens verlaagd naar 21 jaar. Dit zou zo blijven tot 1988. De verlaging van de meerderjarigheidsleeftijd geschiedde weliswaar bij Wet van 6 februari 1901, Stb. 62, maar deze verlaging trad volgens het Koninklijk Besluit van 25 oktober 1905, Stb. 292 pas in werking op 1 december 1905. Daardoor begon de verjaringstermijn van tien jaren voor Johannes de Wael dus toch pas op zijn drieëntwintigste verjaardag in 1905 te lopen. Op zijn drieëndertigste verjaardag heeft hij vervolgens zijn Nederlandse nationaliteit verloren, tenzij hij een verlengingsverklaring had afgelegd. De casus zegt echter niets over een dergelijke verklaring. Evenmin geeft de casus aanknopingspunten om te veronderstellen dat Johannes zijn Nederlanderschap reeds voor zijn drieëndertigste verjaardag heeft verloren op grond van (vrijwillige) vreemde staats- of krijgsdienst (de verliesgrond van artikel 7, sub 4, WNI). Het verlies van het Nederlanderschap dat in 1915 optrad, had geen gevolgen voor zijn reeds geboren kinderen.

4 Hans de Wael (*1914)

Op het ogenblik van geboorte van Hans de Wael in 1914 was zijn vader (nog) Nederlander. Derhalve verwierf Hans de Nederlandse nationaliteit *iure sanguinis* ex artikel, 1 sub a, WNI. Hij werd conform artikel 385 (oud) BW meerderjarig op zijn eenentwintigste verjaardag. Zijn tienjarige termijn begon dus te lopen op de dag van zijn meerderjarigheid in 1935 en

verstreek derhalve in 1945. Na de Tweede Wereldoorlog trad echter het probleem op wat er moest gebeuren met krachtens de Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap lopende termijnen die waren afgelopen. Dit leidde tot de Termijnenwet Nederlandschap van 6 augustus 1949, Stb. J 359, waarin werd bepaald dat de na 31 augustus 1938 verstreken termijnen, waaronder die gesteld in de artikel 7, sub 5, Wet op het Nederlandschap en ingezetenschap, werden verlengd tot 1 januari 1953. De verlenging werkte terug tot aan het einde van de dag van het verstrijken.

Dientengevolge bleef Hans – achteraf bekeken – Nederlander tot 1 januari 1953!

Opnieuw zij onderstreept dat het verlies van de Nederlandse nationaliteit door Hans in 1953 geen gevolgen had voor het Nederlandschap van zijn reeds geboren kinderen.

5 Wim de Wael (*1949)

Ten tijde van de geboorte van Wim de Wael was diens vader (nog) Nederlander. Van deze kon hij derhalve ex artikel 1, sub a, WNI het Nederlanderschap afleiden. Dat zijn vader vier jaar later het Nederlanderschap verloor, had geen consequenties voor de Nederlandse nationaliteit van Wim. Ook boven diens Nederlandse nationaliteit hing echter het zwaard van Damocles van artikel 7, sub 5, WNI: tien jaar na zijn meerderjarigheid verloor hij deze status, in 1980 dus. Inmiddels was ook hij echter weer vader geworden.

6 Willem de Wael (*1976)

Ook Willem verwerft weer – *mirabile dictum* – *iure sanguinis* het Nederlanderschap. Volgens de WNI 1892 zou hij deze hoedanigheid tien jaren na zijn meerderjarigheid, dat wil zeggen tien jaren na zijn achttiende verjaardag in het jaar 2004, verliezen. Een verlies van de Nederlandse nationaliteit op grond van artikel 7, sub 5, WNI is echter niet meer mogelijk, daar die wet per 1 januari 1985 is ingetrokken.

Ook de Rijkswet op het Nederlanderschap van 1985 kent echter een soortgelijke verliesbepaling in artikel 15, sub c. Volgens de tot 1 april 2003 geldende redactie kon het Nederlanderschap van Willem krachtens artikel 15, sub c, RWN verloren gaan door na zijn meerderjarigheid een ononderbroken periode van tien jaren woonplaats buiten Nederland te hebben, in het land waarin hij werd geboren. Zijn Nederlanderschap was derhalve veilig

tot het jaar 2004, maar daarna kon het Nederlanderschap slechts worden behouden door het geboorteland te verlaten of afstand te doen van de nationaliteit van het geboorteland. Sinds 2003 kan het verlies van het Nederlanderschap worden gestuit door 'de verstrekking van een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap dan wel een reisdocument in de zin van de Paspoortwet. Vanaf de dag der verstrekking begint een nieuwe periode van tien jaren te lopen.' Door welke documenten precies een stuiting optreedt, blijkt uit artikel 61 Besluit verkrijging en verlies Nederlanderschap van 15 april 2002, Stb. 231:

1 Als verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap, bedoeld in artikel 15, vierde lid van de Rijkswet en in artikel 1, tweede lid van de Rijkswet van 21 december 2000, Stb. 618, tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap met betrekking tot de verkrijging, de verlening en het verlies van het Nederlanderschap, geldt:

a de onherroepelijke rechterlijke beschikking waarbij het Nederlanderschap is vastgesteld;

b een uittreksel uit de basisadministratie, waaruit blijkt dat de betrokkene als Nederlander is aangemerkt; of

c een verklaring afgegeven door het hoofd van de diplomatieke of consulaire post, waaruit blijkt dat de betrokkene Nederlander is.

2 Een verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap wordt alleen op aanvraag van de betrokken persoon verstrekt.

3 De documenten genoemd onder b en c van het eerste lid dienen de woorden te bevatten: Verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap, en van een datum van verstrekking en een dienststempel te zijn voorzien.

4 Bij ministeriële regeling kan worden bepaald welke andere documenten als verklaring omtrent het bezit van het Nederlanderschap kunnen dienen.

De in 1985 ingevoerde RWN stelt – anders dan de WNI – dat verlies van de Nederlandse nationaliteit door een ouder tevens bewerkstelligt dat zijn minderjarige kinderen het Nederlanderschap verliezen (artikel 16, eerste lid, sub d, RWN). Als de vader dus zijn Nederlanderschap zou hebben verloren krachtens de bepalingen van de nieuwe wet zouden ook zijn (minderjarige) kinderen hun Nederlanderschap kwijt zijn. Voor Willem is dit echter niet relevant: zijn vader verloor zijn Nederlanderschap onder de vigeur van de oude wet, zodat dit verlies geen gevolgen had voor het Nederlanderschap van de destijds nog minderjarige kinderen. Willem was derhalve op 1 januari 1985 een minderjarige Nederlander met niet-Nederlandse ouders. Zijn Nederlanderschap zou daarom pas in 2004 kunnen

worden verloren, mits dan voldaan is aan de vereisten die artikel 15, eerste lid, sub c, RWN sinds 1 april 2003 stelt, en er geen sprake is van een stuiting ex artikel 15, vierde lid, RWN. Wat betreft het tijdstip van dit potentiële verlies van het Nederlanderschap door Willem doet zich nog een complicatie voor. Artikel IV, eerste lid van de Rijkswet van 21 december 2000, Stb. 618 bepaalt dat de in artikel 15, eerste lid, sub c, RWN bedoelde termijn van tien jaren pas begint te lopen op het moment van inwerkingtreding van de hernieuwde Rijkswet, dus op 1 april 2003. In artikel IV, tweede en derde lid, werden uitzonderingen op deze regel geformuleerd, maar dit tweede en derde lid zijn niet in werking getreden op 1 april 2003. Zij zullen in de toekomst ook nooit in werking treden. De schrapping van deze overgangsrechtelijke uitzonderingsbepalingen is bij het parlement aangehangig.¹ Dientengevolge kan verlies ex artikel 15, eerste lid, sub c (nieuw) RWN ook voor Willem op zijn vroegst pas intreden op 1 april 2013.

7 Conclusie

We kunnen derhalve concluderen dat aan Willem de Wael geadviseerd kan worden om – indien de Nederlandse autoriteiten niet direct overtuigd zijn van zijn bezit van het Nederlanderschap – een verzoekschrift in te dienen om een beschikking te verkrijgen ex artikel 17 RWN, inhoudende dat hij de Nederlandse nationaliteit bezit.

8 Een *obiter dictum*

Overigens zou het Willem wellicht baten om ook Franse en Duitse rugzaktoeristen met een soortgelijke opdracht als de onderhavige te belasten. Willem wil immers eventueel in Nederland studeren. Dat kan hij wellicht niet of moeilijker als burger van Verwegisthan, maar wel als Nederlander. Dat zou hij echter ook kunnen, indien hij de nationaliteit van een andere lidstaat van de Europese Unie zou bezitten.² Heeft hij een dergelijke andere nationaliteit wellicht? Kansen daartoe bestaan. Hij heeft immers een Franse grootmoeder en een Duitse moeder.

1. Wetsontwerp 28836 (R. 1735).

2. Richtlijn 93/96/EEG van de Raad van 29 oktober 1993 inzake het verblijfsrecht voor studenten, Publicatieblad L 317 van 18 december 1993, p. 59 e.v.

Door het huwelijk van Hans met de Française Isabelle Lebeau, ging de Franse nationaliteit voor Isabelle niet verloren. Kon Isabelle deze nationaliteit ook aan haar kinderen doorgeven? De Franse nationaliteit wordt sinds 1927 bij geboorte in Frankrijk ook in moederlijke lijn aan wettige kinderen doorgegeven. Sinds 1945 geldt zulks ook bij geboorte in het buitenland, zodat Wim ook Fransman is.¹ Op zijn beurt geeft Wim de Franse nationaliteit weer door aan zijn zoon Willem.

Wim trouwt met een Duitse. Zij behoudt ook na haar huwelijkssluiting de Duitse nationaliteit. Daar de Duitse nationaliteit sinds 1 januari 1975 in vrouwelijke lijn ook aan wettige afstammelingen kan worden doorgegeven,² bezit Willem ook de Duitse nationaliteit.

Willem blijkt dus uiteindelijk vier nationaliteiten te hebben: de Verwegistaanse, de Nederlandse, de Duitse en de Franse.

---

1. De Groot, *Staatsangehörigkeitsrecht im Wandel*, Köln 1989, p. 81.

2. De Groot, *Staatsangehörigkeitsrecht im Wandel*, Köln 1989, p. 59; zie verder De Groot, Nationaliteitsrecht en emancipatie van de vrouw in de Bondsrepubliek, in: *NJB* 1975, pp. 782-787.